

Kulturutskottets betänkande 2019/20:KrU4

Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning

---

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avslår motionsyrkandet.

Utskottet konstaterar i likhet med regeringen att Riksrevisionens granskning och dess rekommendationer är ett värdefullt underlag för dels de statliga centralmuseerna i deras fortsatta arbete med att vidareutveckla en betryggande säkerhet för samlingarna, dels Riksantikvarieämbetet i deras stöd till museerna. Utskottet ser positivt på att regeringen avser att aktivt följa hur säkerhetsarbetet utvecklas.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Behandlade förslag

Skrivelse 2018/19:129 Riksrevisionens rapport om säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning	5
Reservation	8
Översyn av resursbehov, punkt 2 (SD).....	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Skrivelsen.....	9
Följdmotionen	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Säkerhetsarbetet i de statliga centalmuseernas samlingsförvaltning

Riksdagen lägger skrivelse 2018/19:129 till handlingarna.

2. Översyn av resursbehov

Riksdagen avslår motion
2019/20:57 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Reservation (SD)

Stockholm den 7 november 2019

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Lotta Finstorp (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Jonas Andersson i Linköping (SD), Anna Sibinska (MP) och Viktor Wärnick (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I regeringens skrivelse 2018/19:129 Riksrevisionens rapport om säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning behandlas Riksrevisionens granskningsrapport RiR 2019:5 Bevara samlingarna – säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning.

Riksrevisionen överlämnade granskningsrapporten till riksdagen den 5 februari 2019, och samma dag överlämnade riksdagen rapporten till regeringen. Regeringen lämnade en skrivelse med anledning av granskningsrapporten till riksdagen den 4 juni 2019.

Med anledning av skrivelsen har en motion väckts. Förslaget i motionen finns i bilagan.

Riksrevisor Helena Lindberg med medarbetare informerade utskottet om granskningsrapporten den 5 februari 2019.

Utskottets överväganden

Säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2018/19:129 Riksrevisionens rapport om säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning till handlingarna och avslår ett motionsyrkande om en översyn av resursbehoven.

Jämför reservationen (SD).

Riksrevisionens granskningsrapport

Syftet med granskningen är enligt Riksrevisionen tudelat. För det första syftar granskningen till att undersöka om säkerhetsarbetet på centralmuseerna leder till en betryggande säkerhet för föremålen i samlingarna. För det andra syftar granskningen till att undersöka om Riksantikvarieämbetet inom ramen för sitt museiuppdrag gör tillräckligt för att stödja museernas säkerhetsarbete.

Riksrevisionens samlade slutsats är att centralmuseerna bedriver ett säkerhetsarbete som inte i tillräcklig utsträckning garanterar en rimlig grad av säkerhet för föremålen i samlingarna. Vidare bedömer Riksrevisionen att Riksantikvarieämbetet kan göra mer för att inom ramen för sitt museiuppdrag stödja museernas säkerhetsarbete. Granskningen visar att arbetet varierar i kvalitet mellan och inom centralmuseerna samt att flera brister som tidigare iakttagits kvarstår. Riksrevisionen noterar att förutsättningarna för att upprätthålla en rimlig grad av säkerhet skiljer sig åt mellan museerna. Det beror delvis på att vissa museibyggnader inte tillåter säkerhetsrelaterade ingrepp som kan ge skador på kulturvärden. Även det faktum att museernas samlingar är olika stora samt att dessa är accederade (registrerade) över en lång tid innebär att det kan vara svårt att bygga upp en spårbarhet för alla föremål.

Regeringens skrivelse

Regeringen instämmer i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser.

Enligt regeringen är en fungerande förvaltning av museernas samlingar central för att bevara kulturarvet och utgör en kärnverksamhet för museerna, vilket bl.a. framgår av propositionen Kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116) och av museilagen (2017:563).

Den breda definition av säkerhet som Riksrevisionen arbetat utifrån i rapporten svarar enligt regeringen väl mot den komplexa verklighet som samlingsförvaltning innebär.

Riksrevisionen har i sin granskning använt sig av självskattningsverktyget SAK (Samling, ansvar och kvalitet – självskattning för vård och bevarande) som Riksantikvarieämbetet tillhandahåller. Regeringen konstaterar att det faktum att Riksantikvarieämbetet tillhandahåller verktyget är ett exempel på myndighetens aktiva arbete inom ramen för sitt museiuppdrag.

Regeringen konstaterar vidare att den problembild som framgår av granskningens huvudsakliga slutsatser i de olika delarna liknar den beskrivning som regeringen lämnade i budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr.17). Där anför regeringen bl.a. att det trots aktiva vård- och förvaltningsplaner framgår av museiinstitutionernas redovisningar för 2017 att det, i jämförelse med ett idealtillstånd, finns brister i förutsättningarna för ett långsiktigt bevarande av samlingarna på i princip samtliga centralmuseer, och att det i dag finns behov av genomgång, registrering och konservering för att garantera säkerhet och kvalitet inom samlingsförvaltningen.

Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen konstaterar att Riksrevisionen inte har lämnat några rekommendationer till regeringen. Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och konstaterar att den kan vara ett värdefullt underlag i det fortsatta arbetet med att vidareutveckla museernas arbete med en betryggande säkerhet för samlingarna. Regeringen vill betona vikten av att museernas arbete med att förvalta sina samlingar bedrivs ansvarsfullt. Regeringen har delvis redan och kommer att fortsätta att ta upp de iakttagelser och rekommendationer som riktar sig till enskilda myndigheter i myndighetsdialogerna för att säkerställa att myndigheterna vidtar lämpliga åtgärder. Regeringen kommer att fortsätta att aktivt följa hur säkerhetsarbetet i centralmuseernas samlingsförvaltning utvecklas. Regeringen anser att frågan genom denna skrivelse är slutbehandlad.

Motionen

Aron Emilsson m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2019/20:57 att regeringen bör genomföra en översyn över hur resursbehoven ser ut och snarast återkomma med förslag på hur regeringen avser att möjliggöra för centralmuseerna att bidra till en säker samlingsförvaltning så att samlingarna tryggas och bevaras för framtida generationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar Riksrevisionens granskning där man tagit ett helhetsgrepp på säkerhetsarbetet inom centralmuseernas samlingsförvaltning. I likhet med regeringen konstaterar utskottet att granskningen och dess rekommendationer är ett värdefullt underlag för dels museerna i sitt fortsatta arbete med att vidareutveckla en betryggande säkerhet för samlingarna, dels

Riksantikvarieämbetet i deras stöd till museerna. Utskottet ser också positivt på att regeringen avser att aktivt följa hur säkerhetsarbetet utvecklas.

Utskottet konstaterar vidare att säkerhetsarbetet med förvaltningen av museernas samlingar är resurskrävande och att det därför är än viktigare att museerna fokuserar på rätt saker i sitt säkerhetsarbete. Utskottet anser att Riksrevisionens granskning bidrar till en bättre fokusering på vad som bör prioriteras och att motionsyrkandet om en översyn av hur resursbehoven ser ut därför kan avstyrkas.

Med det anförda föreslår utskottet att regeringens skrivelse 2018/19:129 läggs till handlingarna och att motion 2019/20:57 (SD) avslås.

Reservation

Översyn av resursbehov, punkt 2 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:57 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Museernas samlingar är en del av det kulturarv som berättar vår historia. Museernas berättande ska baseras på evidensbaserad forskning, i sin tur baserat på materiella eller immateriella vittnesmål. Samlingarna är en fundamental del av dessa vittnesmål. Att samlingarna är inventerade och artefakter registrerade och säkra och förvaras i gott skick är därför av yttersta vikt. Arvet i samlingarna utgör vårt kollektiva minne och är vårt ansvar att förvalta och förmedla till kommande generationer från de som gått före. Nya tekniker kan hjälpa oss att göra nya rön och ge möjligheter att testa befintliga rön och den forskning som redan är gjord. Det är därför av yttersta vikt också för att kunna uppnå en så objektiv historieskrivning som möjligt att samlingarna bevaras i gott skick till framtida generationer. I sin rapport konstaterar Riksrevisionen att centralmuseerna bedriver ett säkerhetsarbete som inte i tillräcklig utsträckning uppnår en rimlig grad av säkerhet för föremålen i samlingarna. Vidare bedömer Riksrevisionen att Riksantikvarieämbetet kan göra mer inom ramen för sitt museiuppdrag för att stödja museernas säkerhetsarbete.

Det som framkommer i Riksrevisionens granskning är självklart oroande, och vår mening är att det måste säkerställas att samlingarna förvaltas på ett ansvarsfullt sätt. Regeringen anger att den redan har väckt frågan och att den även genom dialog med berörda myndigheter framöver kommer att ta upp Riksrevisionens iakttagelser, detta för att säkerställa att myndigheterna vidtar lämpliga åtgärder. Det är givetvis bra, men om regeringen tar situationen på allvar bör den göra en översyn över hur resursbehoven ser ut för att kunna vidta lämpliga åtgärder. Regeringen bör snarast återkomma med förslag på hur den ämnar möjliggöra för centralmuseerna att bidra till en säker samlingsförvaltning så att samlingarna tryggas och bevaras för framtida generationer.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2018/19:129 Riksrevisionens rapport om säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning.

Följdmotionen

2019/20:57 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast bringa klarhet i resursbehoven för att säkra en säker samlingsförvaltning på centralmuseerna och tillkännager detta för regeringen.